

ispat bir olayın veya olgunun varlığı ya da yokluğu konusunda hakimin kanaat sahibi olmasına yönelik faaliyet olarak tanımlanabilir bir hususu ispatlamaya çalışmak bu konu hakkında hakimi ikna etmek anlamına gelir bir davada iddia ve savunmaya bağlı olarak karşılıklı iddiaları ispatlamaya yarayan kanıtların toplanarak mahkemeye sunulması tarafların yükümlülüğü altındadır bir davada davacı somut olay bakımından iddiasını dayandırdığı olguları davalı ise savunmasını dayandırdığı olguları ispat etmek zorundadır hukuk hayatında bir olayın kimin tarafından ispat edilmesi gerektiği sorununa ispat yükü denir türk medeni kanununa göre kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça taraflardan her biri hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür hükümden anlaşılacağı üzere kural olarak iddia eden iddiasını ispatla yükümlüdür ancak burada yükümlülük değil bir yük vardır diğer bakış açısıyla kişi iddiasını ispat edemezse diğer taraf onun ispatını isteyemez bu genel kuralı takiben ispat yükünün bazı istisnalarının olduğuna işaret edilmiştir istisnalardan bahsetmek gerekirse olağan durumun aksini ispat iddia eden tarafa düşmektedir örneğin kural on sekiz yaşını tamamlamış kişinin tam fiil ehliyetinin bulunmasıdır bu kişinin hukuki bir işlem yapması halinde fiil ehliyetinin bulunduğu kabul edilecek aksini iddia eden iddiasını ispat etmek zorunda kalacaktır herkes tarafından bilinen olayların ispatına gerek bulunmamaktadır bunun aksini iddia eden iddiasını ispatla yükümlüdür ispat yükünün özel olarak kanun hükmüyle belirlendiği durumlarda ispat yükü özel kanun hükmünde yazılı kimseye düşmektedir örneğin borçlar kanunu hükümleri gereği haksız eylemde zararı ispat etmek davacıya aittir kanun birtakım karineler koyarak o karineye dayanan tarafı ispat yükünden kurtarmıştır karine belirli olaydan veya varlığı bilinen olgudan belirli olmayan olay veya varlığı bilinmeyen olgunun çıkarılması anlamına gelmektedir karineler fiili ve kanuni karineler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır fiili karineler belirli bir olaydan belirli olmayan bir olay için hakim tarafından çıkartılan sonuçtur kanuni karinelerse bir olaydan belirli olmayan bir olay için kanun tarafından çıkartılan sonuçlardır bazı kanuni karinelerse kesin karine olup aksi ispat edilemez örneğin tapu siciline kayıtlı olan hususların bilinmediği ileri sürülemez